

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 19 czerwca 2020 r.

Pozycja 191

POSTANOWIENIE z dnia 15 stycznia 2020 r. Sygn. akt Ts 91/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.K. w sprawie zgodności:

art. 547 § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia od postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiającego zażalenie bez rozpoznania, wydanego przez Sąd Apelacyjny lub Sąd Najwyższy z:

- a) art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- c) art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19 Konstytucji,
- d) art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

1) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 547 § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia od postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiającego zażalenie bez rozpoznania, wydanego przez Sąd Apelacyjny lub Sąd Najwyższy z:

- art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19 Konstytucji;
- art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;

2) odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 czerwca 2019 r. J.K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem na tle następującego stanu faktycznego.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Ś. III Wydział Karny z 6 stycznia 2009 r. (sygn. akt [...]); dalej: wyrok Sądu Okręgowego) zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę 15 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności wyroku, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną z wydaniem decyzji o internowaniu w związku z wprowadzeniem w Polsce 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego. Sąd oddalił wniosek skarżącego w pozostałym zakresie oraz obciążył Skarb Państwa kosztami postępowania.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. II Wydział Karny z 3 października 2018 r. (sygn. akt [...]); dalej: postanowienie Sądu Apelacyjnego) oddalono wniosek skarżącego o wznowienie postępowania, zakończony wyrokiem Sądu Okręgowego.

Zarządzeniem sędziego Sądu Apelacyjnego w W. z 18 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]), odmówiono skarżącemu przyjęcia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego, gdyż „na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania, zażalenie nie przysługuje”.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z 26 marca 2019 r. (sygn. akt [...]) utrzymano w mocy zaskarżone zarządzenie. Orzeczenie to zostało w skardze wskazane jako ostateczne rozstrzygnięcie o konstytucyjnych wolnościach i prawach skarżącego.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 20 sierpnia 2019 r., skarżący na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (ówcześnie: Dz. U. poz. 2072, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK) został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej. Pismem z 28 sierpnia 2019 r. skarżący dochowując przewidzianego prawem terminu odpowiedział na doręczone mu zarządzenie.

Zdaniem skarżącego, kwestionowany art. 547 § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1987; dalej: k.p.k.) uniemożliwił Sądowi Najwyższemu rozpoznanie zażalenia wniesionego przez skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego, czym naruszono:

- 1) zasadę poprawnej (prawidłowej) legislacji (art. 2 Konstytucji);
- 2) prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, prawo do sądu, zasady równości wobec prawa i proporcjonalności (art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji);
- 3) zakaz zamykania drogi sądowej, prawo do sądu oraz zasadę równości wobec prawa (art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19 Konstytucji);
- 4) gwarancję co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego i zasadę równości wobec prawa (art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Treść art. 547 § 1 k.p.k. jest następująca: „Na postanowienie oddalające wniosek lub pozostawiające go bez rozpoznania przysługuje zażalenie, chyba że orzekł o tym sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy.”

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu

niejawnym. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia przesłanki, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz w przepisach u.o.t.p. TK.

2. Badana skarga konstytucyjna spełnia wymogi formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z przepisów u.o.t.p. TK w stopniu uzasadniającym nadanie jej dalszego biegu w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 547 § 1 *in fine* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie przewiduje zażalenia od postanowienia oddalającego wnioszek o wznowienie postępowania lub pozostawiającego zażalenie bez rozpoznania, wydanego przez Sąd Apelacyjny lub Sąd Najwyższy z:

- a) art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- b) art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19 Konstytucji;
- c) art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2019 r. (sygn. akt [...]) było ostatecznym orzeczeniem wydanym w sprawie objętej wniesioną skargą (art. 79 ust. 1 Konstytucji).

Dochowany został również trzymiesięczny termin wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK). Skarżący udokumentował datę doręczenia tego orzeczenia (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p. TK), od którego – jak oświadczył – nie wnosił nadzwyczajnego środka zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 6 u.o.t.p. TK).

Skarga przedstawia stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK). Adekwatnie zarówno do treści orzeczenia wydanego w sprawie, jak i do zarzutów sformułowanych w skardze, określony został przedmiot zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Skarżący przedstawił także argumenty uprawdopodobniające zarzut naruszenia – skutek zastosowania kwestionowanego przepisu – przysługujących mu konstytucyjnych praw i wolności (art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK). Skarga nie jest też oczywiście bezzasadna (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącego adwokat, który załączył stosowne pełnomocnictwo szczególne (art. 44 ust. 1 i art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK nadał dalszy bieg badanej skardze w zakresie określonym w punkcie pierwszym niniejszego postanowienia. Skarga bowiem spełnia wymagania przewidziane w ustawie, jak też nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

3. Natomiast badanej skardze należało odmówić nadania dalszego biegu w zakresie, w jakim kwestionuje zgodność art. 547 § 1 k.p.k. z art. 2 Konstytucji. W tej części skarga nie spełnia bowiem wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK, ponieważ nie wskazuje, które określone w Konstytucji wolności lub prawa podmiotowe zostały naruszone przez kwestionowany w skardze przepis.

Należy przypomnieć, że w postanowieniu pełnego składu z 23 stycznia 2002 r. (sygn. Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60), Trybunał Konstytucyjny zajął stanowisko, iż w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną jest co do zasady niedopuszczalne powoływanie art. 2 Konstytucji jako „samodzielnego” wzorca kontroli. Tymczasem zarówno w *petitum* skargi, jak i w jej uzasadnieniu, skarżący kwestionuje zgodność art. 547 § 1 *in fine* k.p.k. z zasadą poprawnej (prawidłowej) legislacji, wyprowadzoną z art. 2 Konstytucji (zob. pkt II.3. uzasadnienia skargi). Trybunał wielokrotnie wyjaśniał, że art. 2 Konstytucji nie kreuje w sposób samoistny praw lub wolności jednostki o charakterze podmiotowym (art. 53

ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK). Pogląd ten zachowuje nadal swą aktualność (wyrok z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51 i przywołane tam orzecznictwo). W wyjątkowych wypadkach art. 2 Konstytucji może stać się podstawą skargi jako wzorzec związkowy, szczególnie wtedy, gdy w sposób jasny i niebudzący wątpliwości z jego naruszeniem można powiązać naruszenie wolności lub praw konstytucyjnych skarżącego (wyrok z 15 kwietnia 2014 r., sygn. SK 48/13, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 40 i przywołane tam orzecznictwo). Jednak na gruncie badanej skargi nie budzi wątpliwości, że pierwszy jej zarzut dotyczył niezgodności art. 547 § 1 k.p.k. wyłącznie z art. 2 Konstytucji jako samodzielnym wzorcem kontroli. Dopiero kolejne zarzuty dotyczyły niezgodności kwestionowanego przepisu z innymi przepisami ustawy zasadniczej.

Do chwili zmiany stanu prawnego lub odstąpienia od tego poglądu przez Trybunał w orzeczeniu wydanym w pełnym składzie, pogląd ten będzie, co do zasady, stanowił – zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* u.o.t.p. TK – wiążącą dyrektywę interpretacyjną dla kolejnych składów orzekających. Skarżący nie przedstawił żadnej argumentacji, zgodnie z którą – w ramach rozpoznawanej sprawy – pogląd ten nie powinien znaleźć zastosowania lub należałoby od niego odstąpić.

Trybunał wielokrotnie przypominał również, że art. 2 Konstytucji nie powinien być traktowany jako zastępczy wzorzec kontroli konstytucyjności, zamiast innych przepisów wyrażających bezpośrednio prawa i wolności konstytucyjne (wyrok TK z 15 kwietnia 2014 r., sygn. SK 12/13, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 41 i przywołane tam orzecznictwo).

Z tych względów, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze w zakresie, w jakim kwestionuje zgodność art. 547 § 1 k.p.k. z art. 2 Konstytucji.

4. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na pkt 2 powyższego postanowienia, w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.